

IN MEMORIAM

OBRAD PERIĆ

Vest Kriminološke sekcije Srpskog udruženja za krivičnopravnu teoriju i praksu¹ me vraća u vreme koje je davno počelo i trajalo više decenija. Sa suzama naviru naša sećanja na dane našeg upoznavanja. Za ime Obrada Perića sam prvi put čuo u utorak 1. novembra 1966. uveče na peronu beogradske železničke stanice. Pred polazak voza za Pariz Vladan Vasilijević, koji je došao da me isprati, mi je dao Obradovu adresu preporučivši mi da mu se obratim za prva potrebna obaveštenja. Sutradan ujutru, ostavivši stvari u garderobi Lionske železničke stanice na koju dolaze vozovi iz južne i jugoistočne Evrope, otišao sam na datu adresu i našao se pred vratima Obradove hotelske sobe. Na sreću, još je bio u sobi. Bio je iznenađen, jer tada nije bilo mobilnih telefona da bi mu se najavio moj dolazak. Dao mi je najpotrebnija obaveštenja i uputio u Centar za prijem stranih studenata Alber Šatle.² Dobro se sećam svakog detalja kao da je juče bilo, a ne pre 44 godine i tri i po meseca.

Obrad Perić je bio, kao stipendista francuske vlade, na usavršavanju iz krivičnog prava na Pravnom fakultetu u Parizu od prethodne (1965) godine. Ubrzo smo se ponovo sreli, u četvrtak 17. novembra, u Gradskoj kući (opštini) u Parizu na tradicionalnom prijemu stranih studenata. Zajednička fotografija sa tog susreta se čuva kao najdraža uspomena celog života. Obradu je to bilo drugi put uzastopce. Tada sigurno nije mogao da pomisli da će mu, 20 godina kasnije (u toj zgradi), 27. februara 1986, gradonačelnik Žak Širak, budući predsednik republike, predati Medalju grada Pariza za naučni rad. Sa Obradom i još nekim Jugoslovenima smo ispratili 1966. godinu u tada jedinom dežurnom studentskom restoranu za večeru. Bio je to muslimanski restoran. Kako muslimani nisu ručali 31. decembra, dobili smo duplu večeru. Bili su zadovoljni oni kojima se sviđala takva hrana.

Posle isteka stipendije, Obrad se vratio u Beograd, u Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, ali je povremeno dolazio u Pariz. Sećam se kako je bio željno očekivan jedan njegov dolazak u Pariz u vreme kada putovanje nije bilo bez uzbuđenja. Posle ručka smo ga dočekali u kafeteriji studentskog restorana i obasuli pitanjima da li je posetio naše, da li nam donosi kakve poruke. Obrad je pričao o novostima iz Instituta, o tome koga je posetio, koga je zatekao kod kuće, kako su ga dočekali. Razgovoru kao da nije bilo kraja.

Nije prošlo mnogo vremena, a Obrad se obreo u Montrealu odakle mi je opširno pisao kako se, na temperaturi daleko ispod nule, građani greju u podzemnim delovima robnih kuća, dok neki ne izlaze iz svojih domova, već telefonom naručuju da im se donese hrana. Tamo je bio na usavršavanju u oblasti zaštite od opojnih droga. Bilo mi je veliko zadovoljstvo da jedan njegov tekst o tome pripremam za objavljivanje³ i

1 *Politika* od 19. februara 2011, str. 29.

2 Albert Châtelet je bio veliki dobrotvor univerziteta.

3 O. Perić, Međunarodnopravno regulisanje pitanja opojnih droga i jugoslovenski propisi u toj oblasti, *Jugoslovenska revija za međunarodno pravo*, 1971, br. 3, str. 424–438.

da, kao autori, budemo zajedno ne samo tada, već i kasnije u više publikacija.⁴ To je bio deo njegovog magistarskog rada,⁵ a tom temom se kasnije bavio više od dve decenije.⁶ Pominjem to ne samo zbog brojnosti radova, već i zbog metodološkog pristupa koji omogućava da se vidi način primenjivanja međunarodnih propisa u unutrašnjem pravu u oblasti od najšireg društvenog značaja. Zato ovi radovi imaju ne samo dokumentarnu, već i veliku teorijsku vrednost.⁷

Ista ocena bi se mogla dati za još brojnije radove o položaju maloletnika, čemu je posvetio doktorsku disertaciju⁸ i mnoge radove koje je teško nabrojati, možda najbrojnije u njegovoj obimnoj bibliografiji. Toliku pažnju brojnim pitanjima koja se tiču maloletnika može da posveti samo izuzetno human čovek, bez obzira da li je to interesovanje bilo vezano za službene potrebe Instituta za kriminološka i sociološka istraživanja u kome je radio do prelaska na Pravni fakultet u Novom Sadu. A Obrad Perić je bio drag i druželjubiv, i zato je stekao širok krug prijatelja. To je i nas dvojicu spajalo više nego bliskost tema kojima smo se profesionalno bavili.

Time se može objasniti i jedan naš neočekivan i prijatan susret na neočekivanom mestu. U filijali „Beobanke“ u Kolarčevoj ulici. Dok sam podizao novac od jednog autorskog honorara, neko je iza mojih leđa rekao: „Jugoslavija postoji i nije nova država“. Iznenađen naslovom mog teksta okrenuo sam se i ugledao nasmejanog Obrada. Tako me je obavestio da je toga dana, 25. avgusta 1992, u „Politici“ objavljen moj tekst.⁹ Stigao je da ga pročita pre nego što sam ga ja video. Razumljivo je da smo odmah otišli u restoran preko puta „Politike“ na jedno piće i čašicu prijateljskog razgovora.

4 „Prava čoveka i savremena kretanja u kriminalnoj politici“, Beograd 1989 (dva izdanja); – *Pravna država*, Beograd, 1991, – *Anali Pravnog fakulteta u Beogradu*, 1994, br. 1–2.

5 O. Perić, *Problem nedozvoljene proizvodnje i prometa opojnih droga*, Zagreb, 1969.

6 O. Perić, *Les stupéfians considérés du point de vue criminologiques et les tentatives d'en empêcher les abus*, Montréal 1970; Sistem normativnog regulisanja proizvodnje i prometa opojnih droga u Jugoslaviji i njegov odnos prema Jedinstvenoj konvenciji, *Zbornik radova Jugoslovenskog simpozijuma o prevenciji i lečenju narkomana*, Beograd, 1972, str. 451–470; – Sprečavanje zloupotreba opojnih droga na međunarodnom planu, *Zbornik Instituta za kriminološka i sociološka istraživanja*, 1975, br. IV, str. 239–267; Novo jugoslovensko zakonodavstvo u oblasti opojnih droga, *Pravni život*, 1979, br. 4, str. 3–13; – Međunarodnopravni aspekt suzbijanja zloupotrebe opojnih droga, *Pravni život*, 1981, br. 10, str. 71–92; – La législation yougoslave et la prévention de la toxicomanie, *Revue internationale de police criminelle*, 1981, No 346, pp. 79–84 i *Zbornik radova*, Beograd 2007, str. 203–208; – *La Yougoslavie comme pays producteur de stupéfians et sa législation en la matière*; Colloque, UNESCO, 1986; – Konvencija Ujedinjenih nacija protiv nezakonitog prometa opojnih droga i psihotropnih supstanci i jugoslovensko zakonodavstvo; *Jugoslovenska revija za kriminologiju i krivično pravo*, 1991, br. 4, str. 5–24 i *Zbornik radova*, Beograd, 2007, str. 209–228.

7 O. Perić, Položaj maloletnika u jugoslovenskom krivičnom zakonodavstvu sa stanovišta zaštite ljudskih prava, *Prava čoveka i savremena kretanja u kriminalnoj politici*, Beograd, 1989, str. 99–120, rezime na francuskom u drugom izdanju, str. 251–252; – Reforma materijalnog krivičnog zakonodavstva u funkciji uspostavljanja pravne države, *Pravna država*, Beograd, 1991, str. 151–172; – Decenija velikih promena u krivičnom statusu maloletnika, *Anali Pravnog fakulteta u Beogradu*, 1994, br. 1–2, str. 172–185. Vid. i radove nav. u nap. 6.

8 O. Perić, *Krivičnopravni položaj maloletnika*, Ljubljana, 1973 (litografisano) i Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, Beograd, 1975.

9 Kakva slučajnost! Kada sam pokušao da proverim da li sam tačno naveo datum, odmah mi je u ruke došao list sa spiskom radova objavljenih 1992. godine i pogled je pao na naslov tog rada. Obrad je tačno naveo naslov, a ja datum objavljivanja.

Kada je reč o takvim prijatnim razgovorima, ostaju nezaboravni susreti kod „Proleća“, ali sve njih natkriljuje jedno veće provedeno pre više decenija (1970) u bašti kafane „Kod tri šešira“ u Skadarliji. Bilo je društvo koje se više ne može ponoviti. Sedeli smo profesor Milan Marković, Vladan, moji brat i snaja, Obrad i ja. U divnoj letnjoj večeri, u prijatnom ambijentu vrcale su dosetke i duhovitosti da je to bilo istinsko uživanje u kome su u središtu pažnje bili profesor Marković i Obrad. I kada smo se kasnije na to podsećali, moja snaja bi se najviše sećala toga. Profesor Marković je odavno umro, kasnije Vladan, a pre pet meseci i moja snaja. Sada se i ja sećam toga kada sa tugom moram da im pridružim i Obrada. Ljudi dolaze i odlaze, a sećanja ostaju kao večni spomen na lepši deo našega vremena.

Njegoševa istina da čašu meda još niko ne popi dok je čašom žuči ne zagri se, nažalost, potvrdila i u Obradovom slučaju. Kada sam, u razgovoru o pokretanju inicijative za izdavanje spomenice Vladanu Vasiljeviću, pomenuo da prilog potražimo i od Obrada Perića, rečeno je da je teško bolestan. U toj pomrčini kao da nas je sunce ogrejalo kada smo videli da se pojavljuju novi Obradovi radovi i prevodi knjiga¹⁰ kao doprinos upoznavanju naše javnosti sa dostignućima strane nauke, a sâm Obrad kao član komisija za odbrane doktorskih disertacija. Naši najmlađi doktori nauka su tako imali sreću da do kraja svojih studija budu đaci jednog dobrog nastavnika i tako postanu članovi brojnog društva onih koji danas zajedno tuguju i, kako je pevao Aleksa Šantić, sklapaju oči i od sreće plaču.

prof. dr Momir Milojević

---

10 J. Pradel, *Histoire des doctrines pénales*, 2e éd., Paris, 1991; – *Istorijat krivičnih doktrina*, Beograd, 2008; – *Droit pénal comparé*, 3ème édition, Paris, 2008; – *Komparativno krivično pravo. Sankcije*, Beograd, 2009, obe u izdanju Pravnog fakulteta u Beogradu. Pridružuju se ranijem prevodu knjige Marka Anselma *Društvena odbrana*, objavljenom u izdanju Instituta za kriminološka i sociološka istraživanja u Beogradu, 1991. Inače, Obrad Perić je preveo sa francuskog više članaka koji su objavljeni u *Jugoslovenskoj reviji za kriminologiju i krivično pravo* i u *Zborniku Instituta za kriminološka i sociološka istraživanja*.